

OVIDIU

PRIMA REVISTA LITERARA DŌBRŌGEANA

* APARE LUNAR *

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADA DECEBAL No. 3

Director, PETRU VULCAN

ABONAMENTUL

Un an în țară	Lei 6	Un an în străinătate	Lei 10
Jumătate an în țară	Lei 3	Jumătate an în străinătate	Lei 5

UN NUMER 50 BANI

SUMARUL:

Trei ani de luptă	de Petru Vulcan
Din trecutul Constanței (Ovidiu în exiliu)	» M. Renert
După luptă (versuri)	» I. Petrovici
O amintire	» D-na Ec. Dimonie
Mi-e drag (versuri)	» Niculescu-Varone
Mișcarea literară	» Petru Vulcan
De de-mulț (versuri)	» I. Ghițar
De ce? (versuri)	» M. Beza
Păcemia lui Husein-Efendi	» N. Bățaria
Jubileul de 25 ani a Societății «Junimea» din Cernăuți	» D-na P. Ionescu
Iarăși frantuzomania	» Petru Vulcan
O faptă laudabilă	» Româns
După amurg	» L. Hiescu
O rugăciune (schiță)	» N. Vărcne
Noutăți literare	Redacția
Bibliografii	

CONSTANȚA * * * * *
 TIPOGRAFIA AURORA
 * * * * * FRAȚI GRIGORIU

Colaboratorii Revistei „**OVIDIU**”

FLORIAN I. BECESCU, RĂDULESCU-XIGER, NUȘI TILIU, G. MURNE, G. TUTOVEANU, I. DUȘCIAN, DIONISIE STOICA
OPRAN POTĂRCĂ, D-na N. SY P. VULCAN, D-na ECATERINA DIMONIE, LEONTIN ILIESCU, NICULESCU-VARONE,
DEM. D. STOENESCU, N. BAȚARIA, P. DANIELESCU, CRUȚU-DELASĂLIȘTE, N. C. SARI. ȘT. TUTESCU, RENERT.

ÎNSCIINȚĂRI

Rugăm pe stimații noștri abonați să bine-voiasecă a sacrifica o cartă poștală și să ne anunțe, dacă aș plăcerea să mai primească pe **Ovidiu** în abonament pe anul 1904/905 cu începere din luna Martie, de la care dată intrăm în anul al IV-lea al apariției și de când decurge abonamentul de 6 lei.

Această lămurire și înțelegere ne este necesară spre a hotări pe de o parte numărul tiragiului, pe de alta ne va fi ușor și nouă de a învinge greutățile contând pe un număr de abonați siguri și corecți.

Vom fi scutiți tot de odată să recurgem la răfueli prin presă, ce numai cinste nu fac acelor persoane cari nu vor să-și împlinescă datoria. Oh, și mult am vrea să ne ferescă cerul de **ne-omeni!**

In vedere că cu numărul de față încheiăm anul, ne socotim achitați față de vechii noștri abonați de a căror încredere ne-am bucurat.

OVIDIU

PRIMA REVISTĂ LITERARĂ DOBROGEANĂ

Director-fondator: PETRU VULCAN.

TREI ANI DE LUPTĂ

Cu numărul acesta, încheiăm 3 ani de muncă pe terimul beletristic pentru Dobrogea, trei ani de luptă cinstită și glorioasă pentru neamul nostru, la al cărui glas am tresărit și am vegheat santinele credincioase la postul de onoare ce ni s'a încredințat.

Nici vânturile turbate ale disperării, nici mizeriile de toate zilele nici piedicele de tot soiul ce am întâmpinat, nu ne-au putut abate de la calea ce ne-am croit, spre atingerea idealului.

Cu mulțumirea în suflet, putem să o afirmăm, fără teamă de a fi desmințit, că am creat o epocă de însuflețire, de la care se vor inspira neconținut cei ce ne vor urma.

I-a fost dat Dobrogei să și vadă, prin «Ovidiu», un vis împlinit, atunci când în țară multe candelile abia aprinse, se stingeau în clipă la suflarea vântului stîrnit din pustiul unei nesimțiri generale; — i-a fost dat să dea o pildă de tenacitate și de convingere în luptele sociale, de al căror rezultat e strîns legată cineștea și mândria națională, mulțumita dragostei câtor-va fii aleși

ai acestei țări, cari ne-au urmărit și ne-au sprijinit în luptă, dându-ne probe de adevărată iubire, despre care am ținut și vom ține seamă.

Numele acestor fii, cărora le aducem cea mai înaltă mulțumire sufletescă, au defilat în cursul anului pe coperta lui «Ovidiu», spre a se ști de toți cine sunt acei cari ne înlesnise puțința de a merge înainte.

Lor dar, le adresăm aceste rînduri ca un omagiu de recunoștință și îi rugăm călduros să binevoiască a ne acorda și pe viitor aceeași atențiune.

Dar dacă nu găsim cuvinte prin cari am vrea să mulțumim celor d'întâi, tot așa ne lipsese cuvintele spre a vesteji purtarea acelor cari la repetatele noastre apeluri respectuoase și călduroase au rămas surzi. Le-am atras atențiunea de deci de ori, pe benziile adreselor, ca să restituie cel din urmă număr, dacă n'au bună-voință a'și achita micul abonament de 6 lei pe an, spre a fi în stare să ne regulăm socotelile cu imprimarea revistei, care costă enorm, considerând hîrtia și caracterele cu cari se imprimă. Ași! Acești oameni au

continuat să primescă revista, iar noi le-am trimis și acest ultim număr, spre a vedea și constata, care din cei 100 abonați neachitați încă, va fi bun de credință. Am vrut să-i scutim de o rușine și să-i arătăm ca distrucătorii ai unei temelii naționale. Acest lucru îl vom face în numărul viitor negreșit, dar să nu fie păcatul nostru, dacă vom lăsa să defileze numele lor un an de zile, la stîlpul infamiei.

P. VULCAN.

DIN TRECUTUL CONSTANȚEI

VIAȚA LUI OVIDIU ÎN CONSTANȚA

In anul 735 d. Christos, poetul Ovidiu (Publius Naso) este brusc exilat de împăratul August, la Tomi — Constanța de astăzi — la extremitatea imperiului, spre popoare sălbatice. Causa, ce a făcut pe August să exileze pe acest poet, care trăia așa de bine în Roma, savurând plăcerile, ce i le oferea pe atunci societatea romană, al cărui reprezentant cel mai strălucitor și spiritual era — a fost; așa, ne spun istoricii¹⁾, că într-o zi împăratul venind la vila lui Ovidiu, îl găsește ducând o viață în petrecere și în orgie. Aici vine să-l caute Iulia, fiica lui August, iubita lui Ovidiu, ce-i dice să ducă o ast-fel de viață, ca să-și alunge necazurile. Iulia ia și dânsa parte la orgii. August, îngrozit de ceea ce vede, muștră aspru pe Iulia și trimete pe Ovidiu în exil. Ovidiu în *«Tristele»*

sale pe cari le-a scris tot în Tomi¹⁾, dice: *«Ochii mei au vădut involuntar o crimă; iată pentru ce sunt pedepsit. Greșeala mea este că am avut ochi»*. Și mai departe: *«Pentru ce am vădut câte-va lacrimi? Pentru ce s'au făcut vinovați ochii mei? Pentru că fără a vrea, am avut cunoștință de o crimă?»*

August muri fără a'l erta. Venirea lui Tiberiu pe tron, dădea lui Ovidiu toate speranțele. El se mărgini pe atunci de a cere un loc de exil mai puțin aspru, însă cerererea lui rămâne nesatisfăcută. După opt ani de suferințe și de așteptare zădarnică, în vîrstă de 59 de ani, în anul 770, Ovidiu mîre. Barbarii, printre cari trăia, au devenit amici și admiratorii săi. Învățase limba țării, care era *geta* și scria versuri în această limbă²⁾.

Acum se naște întrebarea: oare poetul nu a trăit și printre creștini? În No. 11 al revistei noastre din anul trecut³⁾, am arătat, că istoria cunoște vre-o 12 episcopi Tomitani, cari s'au ilustrat apărându-se contra împăratului asian Walens. Decî, la Tomi găsim prin secolul V, VI, VII, episcopi creștini. Ilustrul nostru istoric și archeolog, D-l Gregorie Tocilescu, căruia i se datorește desgroparea orașului Adam-Klisi din Dobrogea și care a mai descoperit orașul Trajanenses Tropaeuses; ne dă tocmai dovada că încă de pe acele vremuri, al 4-lea și al 5-lea secol, populațiunea era complet creștină. Se găsece case formate cu blocurile de piatră, provenite din temple dărămate. Se găsește apoi o biserică creștină. Episcopul de Nola, Paulinus Nolamus, care a trăit printre anii 353-431, adresază a 15-ea din poemele sale către Nicetas, episcopul Daciei, *ad Nicetam episcopum Dacorum qui ad Natalem S. Felius No-*

1) Publius Ovidiu Naso: *«Tristele»*, pag. 409.

2) Victor Duruy: *«Orade en Histoire de Romaines»*.

3) *«Ovidiu»*, anul II, pag. 163-164, No. 10 și 11, 1903.

1) Vezi Paul Albert: *«Histoire de la Littérature Romaine»*, pag. 100.

lae ocurerat abeuntem miris laudebus prosequuntur. Prim urmare, poetul a trăit și printre creștinii. În timpul exilului său ¹⁾ Ovidiu a scris în Tomi următoarele opere: 9 cărți din Elegiile, Tristele, Ibis și Epistolele din Pont (Epistolae ex Ponto).

În «Triste», Ovidiu își deplânge viața lui printre sălbateci; el nu le adresază la vre-o persoană cunoscută, ci le trimete direct Romei, ca femeea, amicii săi, să le citească; poate le vor pune sub ochii lui August și poate tablourile suferințelor sormanului exilat, vor redeștepta mila împăratului.

«Ibis», o poemă, care cuprinde 644 versuri. Cine e Ibis? El e un personaj care, după cum istoria ne povestește, a jucat un rol forte mare în viața atât de nenorocită a poetului. În «Heroides», o scriere de a lui Ovidiu, se vede adese-ori amintind numele unei femei, Corrina; această femeie era iubita lui Ovidiu și femeea lui Ibis. După exilul poetului, Corrina de suferințe móre. Tiberiu, în ultimii săi ani de domnie, prin stăruințele amicilor lui Ovidiu, dă un papyrus ²⁾, prin care Ovidiu e grațiat de restul pedepsei. Coincidență și fatalitate. Omul care e însăreinat să ducă papyrusul la Ovidiu, e tocmai Ibis. Ca să-și resbune pe Ovid, îi arată papyrusul și îi spune: «Pentru că Corrina a murit din cauza ta, așa voi face și eu, ca să mori și tu aici». Aruncă papyrusul în foc, ca odată cu arderea lui, să péră și libertatea poetului. Această poemă este un răspuns acestui miserabil, care încă pe când trăia în Roma insultase femeea poetului.

«Epistolae ex Ponto» sunt adresate la amicii, sunt rugăciuni, mulțumiri, descrierea vieții lui; peste tot din această

operă se exală un parfum de tristeță și disperare. Două sentimente ne mișcă când cetim această carte: o afecțiune reală, când suntem martori unei nenorociri nemeritate; la această afecțiune se amestecă un alt sentiment, atunci când victima nedreptății se înjosește înaintea aceluia care este autorul. Plângem nenorocirile, regretăm cu el. Ovidiu are sufletul unui curtesan. El e roman când cântă «arta de a iubi», e roman când compune «Fastele», e roman când celebră și cânta înfrumusețările Romei. Toți membrii familiei imperiale sunt pentru densusul, dar exilat, ducând o viață miserabilă, el nu îndrăznește să se revolte contra nedreptăților pedepsei sale. Se mărginește a cere câte-va îndulciri de pedepsă, imploră o apropiere de Roma, pentru a putea celebra faptele Cesarului, căci în această mare distanță inspirația slăbește, risca de a nu se ține la înălțimea subiectului. Iată ultima sa preocupare: a plânge la împărat și a face frumoase versuri.

În «Tomi» a mai scris o poemă, intitulată «Halieutice» și tragedia «Medea», de la care nu posedăm nici un vers ³⁾.

Constanța datorește acestui poet o frumoasă statuie, căci dacă Ovidiu nu ar fi trăit aici, de sigur că n'ar fi avut această statuie. — Literatura română dramatică, o perla a lui V. Alexandri bardul României, «Ovidiu», dramă în 5 acte și în versuri. Cine știe, că poate și directorul acestei reviste, ar fi dat alt titlu acestei reviste, dacă Ovidiu nu ar fi trăit în Constanța? ³⁾.

M. A. RENNERT.

1) Paul Albert: «Histoire de la Littérature Latine», pag. 98.

1) Ovidiu a scris: «Arta de a iubi», «Remediile amorului», «Cosmeticul feței», «Heroides», «Elegii amorose», «Metamorfozele», «Fastele», «Tristele», «Epistolae ex Ponto», «Ibis» și «Halieutice».

2) Papyrusul era hârtia întrebuințată atunci în Europa.

2) În românește, din scrierile lui Ovidiu, posedăm: 1) o traducere a «Metamorfozelor» în «Biblioteca pentru toți» și de D-I G. Nica în «Revista școlilor», Iași 1903. 2) «Arta de a iubi» de D-I N. O. Manolescu-Silva, București. 3) un fragment din «Epistolae ex Ponto» de D-I B. Hașdeu, publicat în «Revista Nouă».

După luptă

*S'a înturnat oștenul din câmp de bătălie...
L' întâmpină iubirea prin căinți ce-î sar în cale.
Și pe-ale scării lespexi prin tinera-î soție,
Ce 'n ochi își stăpânește un plâns fără de jale.*

*Oștenu 'n ațvire abia își amintește
Curintul care curmă a căinților navală...
Acum soția, densa, se pârta bărbătește
Armura i-o ridică, de pulbere îl spală.*

*În umbra odăiței, în valuri de mirose,
În caré n'aude tropot nici sunete de armă,
Pe mâni mângătoare ce mult le sărutase
Ca un copil spre sêră, oștenul blând adôrme.*

*Mai alb îi pare chipul cuprins de 'nșeninare,
Din grăsele sfârșite nimic nu i se arată,
E pace... doar soța-î pricindu-l măi tresare
De spaima unor lucruri răpide nici-odată.*

I. PETROVICI.

O AMINTIRE

Cât de sêrbădă ne-ar fi viața, fără acele
mii de amintiri ce se aștern gră-
madă în sufletul nostru, și care formeză un
decor al vieții trăite, fie el vesel sau po-
somorit, după felul impresiunilor ce s'au
încadrat în noi, reinviind la anumite mo-
mente, înșeninându-ne sau copleșindu-ne de
o tristețe din care reșeșim mai slabi și mai
sdrobiți.

De câte ori, ne uităm că suntem singuri,
trăind în tovarășia acestor amintiri, ce pre-
fac fără voia noastră, orele în clipe.

Amintirile rele, însă, ne sună în suflet.
lugubru, întocmai ca armonia clopotului tângu-
gios, ne înfiorază, când ne vestește, că cel
stins e pornit spre locașul do veci.

Și așa cadentat imi revine, notă cu notă,
o tristă melodie, care cu toate sforțările, nu
am putat-o trece sub vëlul uitărei.

Am întâlnit-o, în orașul K.... Câte-va
dile, după sêvêrșirea căsătoriei ei, la brațul
unui bărbat frumos, bine făcut, făcea voiagiū
de nuntă.

Aprópe n'o cunoșteam, de nu-mi atrăgea
ea atențiunea. Era tot așa de frumoasă, căci
ar fi fost imposibil, ca cei 20 ani să-î
ștêrgă cu desêvêrșire dragălașenia și vioi-
ciunea firei ei, totuși lipsa o scinteie din
acei ochi mari negri și aceea seninătate ce
îi alintase visurile ei de copilă resfățată
și unică la nisece părinți bogați.

Fața îi era mai palidă, puțin mai expan-
sivă, sufletul acoperit de un vël de me-
lancolie.

Vocea îi era mai încetă și rară, respun-
surile îi erau mai smulse.

Italiancă de origină deși nu'și cunoștea
patria natală, fiind-că părinții plecaseră, de
când ea era prea mică

. . . Ce plăcut ne-am recunoscut, îmbră-
țișându-ne cum odinioară pe băncile școlii,
gustam împreună deliciale vieții fericite de
atunci.

Prin năvălirile de întrebări, putui să aflu,
că a trebuit să cedeze insistențelor și aprópe
împunerilor părinților ei, și să se mărite
cu acest bărbat, pentru care ea n'a simțit
absolut nici-odată, nici cea mai mică încli-
nare, și că era un ce nevêdut care o de-
părta și îi gonea gândul și inima de la
acela, pe care i l'au adus părinții ei.

— Totuși cred, că acum nu regreti.

— Da, nu regret, mi se pare că mă
voiu aranja — bălbăi încet, fără să fie audită
de bărbatul ei, și c'o repediciune schimbând
șirul conversațiunei.

Aprópe în fie-care zi, în tot timpul a-
cestui voiagiū, ne vedeam.

Un lucru curios se petrecea. Fără să bag
de sêmă, în tot'dauna mă găseam iutre ei,
așa că nu-și vorbeau, mai de loc, ei între-

țineau mai mult conversația mea. Intr'o zi dându-mi sēma de acēstā indiscreție, cāntai sāmī cer scuze, căci de alt-fel nu-mi puteam ierta sāmē plasez, și sāmīmpiedic privirile și cuvintele dulci, strecurate în primele zile ale unor tineri căsătoriți.

De abia putui să deslușesc, ceia ce-mi șopti, că într'adins a făcut, ca eū sāmē găsesc între dēnșii și că sāmī nu-mi fie cu mirare, căci din 20 zile, de când sunt luați, numai cinci 'și-au vorbit la început, iar de atunci numai în fața celor străini simulēză o afecțiune.

Ce lucru curios, o pereche care pare așa de potrivită, ale căror aparențe atrag admirațiunea întregēi lumi invidiindu-i, sāmī fie deja sātui unii de alții după câte-va zile de la împreunare.

Totuși, nu putui sāmī stăpānese mirarea și curioasă, fără sāmē vreaū, mē avēntai a intra în intimitățile ei.

Mē mulțumii, c'nu sēmu, prin care mē făcu sāmī înțeleg, că 'mī va mărturisi altădată, când ne vom găsi singure.

În aceia zi nu ne despărțirām. Aveau nevoie ca între ei sāmī fie o persōnā străină, ast-fel li se va înmulți numărul zilelor de trai împreună.

Căutam sāmī deschid subiecte, în cari sāmī nu ating nici pe usul nici pe altul.

De-odată, conversația deveni māmī animată, luând el șirul c'nu un ton aspru, rāsāt, din care se vedea paraponul ce-i avea pe inimă. Intr'o clipă, privirea-i plăcută, deveni aprōpe sēlbatecā, nāvālind cu fel de fel de cuvinte înjositoare la adresa femeilor.

Imediat s'a demascāt, omul acoperit cu o pānzā înșelătoare, care numai prin priviri prefăcute și cocheto, atrāsese dragostea și stima unor părinți ce-și dāduse singurul lor odor, pentru care se sacrificase tōtā viața.

Nu voiū uita, nici-odată, imediata fisionomie, a acestui om, ai cărui ochi injectați de ură și de desgust contra femeilor, se schimbaser în ochii ceī māmī înfricoșatori posibili.

În acel moment am simțit o repulsiune,

pentru acele tipari, ce nu se pot asocia pentru a face fericirea unor tinere fete, ce mici de vârste și de experiențe, nevinovate și cu tot sufletul se aruncă în brațele lor.

În spre sērā fiind singure, împietrită de durere, am rămas în fața hohotelor de lacrimi ce vērșe biata fatā, neputēnd rēsuffla de șirul bruschetelor acestui om, ce alintase mīi de femei.

Mi-a venit un desgust, de aceste conveniențe sociale, de a se împreuna doi tineri, că bogăția o reclamā.

Părinții rēsfațā prea mult fetele, pentru ca māmī tērđiū inconstient, contra voinței lor, sāmī le mārīte, cu acei ce fiind bogați, cred că vor poseda și cele-lalte calități ale unei bune căsătorii. Este o lege a naturei, care nu o pōte distruge nimeni, aceia de a nu putea schimba, din ce-ți șoptește și te îndemnā firea.

Adevērata educațiune idealā, trebuie sāmī tindā acolo, de a distruge cu totul, ochiul ce se încāntā numai de grāmeđi de aur și de cuvinte pompōse — fetele sāmī fie pātrunsc bine de înclinările și de datoririile ce au în viață, precum și de misiunea lor.

Sāmī pōtā sāmī-și dee bine sēma, ce fel de trai le-ar prii, pentru a fi fericite și a putea fi folosite.

O inocență de vârste și de suflet, sāmī cadā victimā unei rafinarii!

. . . Am consiliat-o, că e pentru binele ei, sāmī caute sāmī lase la o parte defectele și micile ambițiuni, de cari suntem stăpāniți, căci în traiul nostru, trebuie sāmī heltuim o dozā de indulgență, pentru însuși fericirea nōstrā, cu atât māmī mult față de acela, de care ne-am legat și căruia i-am dat întreaga existență . . .

După câte-va zile trebui sāmī ne despărțim, de data asta māmī mulțumite, căci ea 'mī șopti bucurōsā: «am încercat sāmī te ascult și par'că, îl iubesc și încep sāmī fiū mulțumită».

. . . După patru ani de la despărțirea noastră, cu interesul dragostei ce i-am purtat, am dorit știri de la ea. Răspunsul m'a mahnit și 'l recitesc din timp în timp, ca unic ajutor ce ași putea aduce sincerei prietene. fiind în imposibilitate de a ne putea schimba nimic, din ce ne e dat.

« . . . vrei știri. Regret că mă pui în greaua situațiune, de a te întrista. Totuși, fiind-că vrei, atât cât mi-o permite starea sufietescă, voiû așterne pe hârtie, deși cu ori și ce încercări, va fi palid.

Ți-am urmat consiliile. Mă amăgisem, înveselindu-mă, că voiû putea schimba și firea lui și pe mine însu-mi. Dar fiind nevoită să trăiesc în familia lui, a fost mai otrăvitor pentru mine, căci caracterul lui rău și-a găsit tovarăși, părinții și o egoistă soră. Nu-mi cere, să intru, mai în detaliu, scoborându-mă mai mult în întimitățile sufletului.

Nu era alt remediû, de cât despărțirea. (a catolică, știam că nu ne este permis divorțul. Așa că eram disperată la gândul, că voiû fi sclava caprițiilor lui. O rază de noroc, dacă se mai pôte numi noroc. El s'a aliat cu o femeie, cu care a făcut chiar un copil. Cu prilejul acesta, mi s'a acordat separațiunea. Se aude că și cu această femeie trăește miserabil. Indiferent pentru mine, dar vreaû să te conving, că n'auic nu se face contra naturi, era rău din fire.

Mă vei întreba cum trăiesc? Iar la părinții mei. E un tablou ce nu-ți dorese să-l veđi. Am în minte, rugămintele și insistențele părinților și familiei de a mă mărita.

Figura lui înflorătoare și vecinic malițioasă. Părul albit al părinților ce s'au încovoiat, imputându-și o greșelă ce nu și-o pot ierta și repara.

Crudă desiluzie. pentru acei ce și intrupăză totul într'un unic fiû . . . ».

Citesc scrisoarea adesea-orî și condemn părinții cari își opun prea mult voința lor copiilor sau pe acei ce nu le arată, partea

reală a vieței, în care cas n'ar fi atâtea decepții și nerocirii.

Și de câte ori, nu 'mî vine în minte. prietena mea tinăra de 20 ani, bogată și prea alintată în visuri.

Căți din noi nu se întristeză la amintirea nenorocirii prietenilor sau a unor frați de cari ne simțim legați.

Sunt suferințe omenești, ce nu se pot ocoli și pentru cari părem că nu ne închițăm să le prevenim.

Și mă impresionez și rămă tristă, când la anumite momente, ved încă prietena mea, ispășind păcatele parinților săi.

ECATERINA DIMONIE.
SALONIC

Mi-e drag

*Mi de lumină scînteetore
Clipsea mercu pe-albastra zare,
Și i freamătul duios de frunze
Când din seninul nopței clare,
Luna, estatica feciôră, —
Din zări, departe ea răsare . . .
Și lent, de-abia își duce mersul, —
Revarsă farmecu-i în zare.*

*Mi-e drag atât de mult atuncea,
S'o iaû alene pe cărare,
Să staû tîrđiû, așa'n pădure
Pe liniște și pe rēcóre,
Și'n farmecul singurătăței, —
Când lilieci-și pică flórea.
S'ascult atuncea cum ridică,
Un tril de psalt, privighetórea . . .*

1904.

NICULESCU VARONE.

MIȘCAREA LITERARĂ

„LEGIONARIII CRUCEI“

DE
CAION

Literatura noastră începe a se îmbogăți cu lucrări de valoare, cari merită atențiunea tuturora.

În ultimii timpî, aū apărut cîte-va romane bine scrise, despre cari vom vorbi treptat.

Așa, începem cu „**Legionariii Crucii**“, tragedie constantiniană, prin care se zugrăvește epoca primului împărat creștin, caracterul și personalitatea acestui legionar, alături de a fiului său natural Crispus, a lui Aelius, filosofului creștin Lactanțius, a Lidiei și a lui Miriam, precum și a ultimei mesaline a lumii romane, Fausta — soția lui Constantin; — Elena, mama lui Constantin, ne apare pe planul al II-lea în acest tablou, pictat cu multă măiestrie de Caion.

Dacă autorul ar fi dat mai mare atenție resbóelor lui Constantin cu Licinius și cu Galii, dacă ne-ar fi transportat și ne-ar fi dat un loc de spectatori pe câmpul luptei de la Pons Milveus și Saxa Rubra, în fine, dacă ne-ar fi făcut să vedem înfrîngerea lumii păgâne, de puterea aceia ce i se arătase semnul crucii pe cer, prin care avea să învingă, de sigur că „**Legionariii Crucii**“ ar fi fost una din lucrările monumentale ale literaturii noastre.

Resbóele lui Constantin, extrase din pasagi istorice și trecute prin prisma artistului, ne-ar fi emoționat adînc. De sigur, D-l Caion și-a dîs, că partea istorică e cunoscută cetitorilor și de aceea a trecut peste ea — și totuși, prin această săritură a lipsit lucrarea sa de cea mai însemnată podóbă.

Și așa cum se presintă această lucrare,

e de mare valóre și o recomandăm cetitorilor cu tótă însuflețirea.

Luând cunoștință masa mare a cetitorilor de asemenea lucrări de valóre, numai așa vor scăpa de «*Fundul ocnelor*» sau «*șcóla crimei*», pe care o face la noi cu mult succes D-l P. Maeri.

În numérul viitor vom vorbi de «*Patimii*» și vom arăta părerile literaților, publicate sub forma de studii, privitoare la «*Armâna*».

P. VULCAN.

De demult...

*Demult, demult... ca din povești
Resare 'n vale o căsuță
Atât de mică și drăguță
Cu florî de chindros la ferești.*

*De veselă și albă ce-î
Mereu par' că tot rîde 'n sóre; —
Doi uli, în cereuri rotitóre
Se învîrtese de-asupra ei.*

*Și 'n ogrăgióra-î mică, plină
De troscot subțirel și nalbă,
Se primblă agale o cloșcă albă
Cu pușorî de găină.*

*Iar sus, sub streșina de stof
De grinda casei subțirică
Atîrnă un cuib de rîndunică
Cu pușorî ei în puf...*

*Și stau așa, sorbind căsuța...
De-odată un chip în prag răsare
Atât de blând, că-o sfîntă-mi pare —
Pe glas cunose că e mămúța!*

I. CHIȚUN.

De ce?

*Același plâns de șipot
Îngână peste noapte,
Și blând și trist mă chiamă
Prin farmecul de șopte.*

*M' așteptă brazi 'n codru
Cu brațe de verdeță,
Când zinele prind hora
Și dulce se resfață!*

*Și luna iarăși trece
Atât de 'nduioșată,
De ce și eu nu-s astă-ți
Copil ca altă-dată?!*

M. BEZA.

PĂȚANIA

LUI

HUSEIN-Efendi

Revădând în zilele din urmă pe Husein-Efendi, cel în tot-deauna vesel, dispus la vorbă și la glume, mi-a revenit în memorie una din nenumăratele și plinele de duh povești ale sale. O reproduc aici, menționând însă, din capul locului, că ea este o reproducție foarte palidă și că mi-e cu neputință să redați frazele așa de expresive ale lui Husein-Efendi, scăpările spiritului său vioiu, sub farmec ce numai adevărații orientali îl posedă în povestiri.

Călătoriam cu vaporul de la Constantinopole spre Salonic. Pe bord pasageri mulți, un adevărat mosaic de tipuri și costume omenești și o căldură înăbușătoare. Iar vaporul aluneca încet, alene,

pe luciul mării, cea-ce făcea bucuria admiratorilor neîntrecutelor peisagii ale Bosforului și ținurilor Mării de Marmara, enervând însă și scoțând din răbdări pe cei ce erau grăbiți și nu puteau suporta plictisela și oboselile unei călătorii pe mare.

Ori-cum, vaporul, străin de variatele sentimente ce ciocoteau în piepturile mulțimei de pe dânsul, își continua mersul lui leneș și târăganat.

A doua zi, în zori, el își schimbă direcțiunea, își mai micșorează din iuțela sa, mașina trimete vîzduhului un șuer lung și puternic: e semnalul de oprire. Și în adevăr, vaporul stă pe loc, iar în fața noastră se ved casele albe ale portului *Galipol*.

— A! suntem deja la *Galipol*? dîse Husein-Efendi, trezit din somn de șuerul cel puternic. Știți ce mi s'a întîmplat acu trei luni în acest oraș, ce vi se pare vouă așa de frumos, vîdut de pe vapor?

Și fără să aștepte respuns la întrebarea noastră, el începu cam așa:

Venisem pentru prima dată la *Galipol* Cer să fiu condus la un otel, când colo nimeresc drept la un han, și încă ce han? Trebuia la eșire să-ți ștergi piciorile, iar nu la intrare. Mi am dîs, însă, pe acel precept, care ne aparține: *bu da ghecegec* (o să trecă și acesta) Și așa, fără să mă plîng, ori să cîrtesc, m'am întins frumos pe rogojină, ca să-mi beau obișnuita cafea.

Spre sêră, vrînd să întîlnesc pe un vechi prieten din Constantinopole, stabilit cam de mult la *Galipol*, am eșit din han, ca să mă due la cafenelele de la port, unde credeam că voi da ochi cu dânsul. Era cam departe și pe lângă acesta nu cunoșteam drumul, dar iarăși mi-am dîs: toate drumurile due la port, așa că pe ori și unde ași apuca-o, tot am să ies la liman. Drept e că am nimerit portul, tot atât adevărat este, însă

că am ocolit mult și m'am răătăcit de vr'o câte-va ori. Ce are a face? La noi timpul încă nu eset aur.

Ostenéla mea însă, fu zadarnică. N'am dat de urma prietenului, pentru care am înădușit atâta.

Dar la port era frumos, sufla un vânt răcoros de mare, așa că m'am așezat pe scaunul de la prima cafenea, ce am întâlnit și mi-am comandat, știți ce: o *cafea* și o *narghilea*.

Vremea trecea, se cunoștea de abinelea, fără ca eu să-mi dau bine sémă. Apoi narghileaua nu se fuméză în pripă, căci i se pierde tot gustul. Aprópe de sfirșit, aruncându-mi privirile împrejur, constat că nu era nimeni, afară doar de cafegial, care aștepta plecarea mea, ca să închidă cafeneaua.

Ce vreți? La noi, ómenii se culcă de cu vreme, dorm nóptea și stau ziua, nu ca în alte țări, unde totul e anapoda.

Chestiunea, era, însă, cum să mă întorc îndărăt la han? Srățile intortochiate, întunerice besnă, pe afară nici țipenie de om. Umblu așa din întâmplare, dar drumul drept nu-l nimerese. Iar ca culme a nenecociréi, începu și o plóie turbată care mă udă până la piele.

Fulgerile, precum și licăréla felinarelor Primăriei, nu puteau să-mi fie de nici un ajutor.

Și cu cât înaintam mai mult, cu atâta hanul mi se părea mai departe: par'că fugea de mine, nu alt-ceva.

Dărdăiam de frig și a început să-mi fie și frigă. Mă știți, că de felul meu sînt curajos, de cât ori-cum singur, nóptea într'un oraș necunoscut.

Ce să fac? Obosisem de nu mă mai tinéu piciórele și peste asta o păcătóasă de fóme imi sfășia stomahul.

Incă-odată, ce să fac? Atunci la lumina unui fulger, putui distinge în apropiere ceva mare și alb: era o moscheie.

O idee imi veni în cap: să mă adă-

postesc acolo tótă nóptea. Dis și făcut la mine, de la hotărări la fapte, e un drum fórte scurt.

Intru, dar, în curtea moscheei și mă ghemuesc cât pot mai bine într'un colț.

Dar nu trece mult și aud o mișcare, umblet de pași. Cine turbura liniștea moschelei pe așa vreme? Pașii însă, se aud din ce în ce mai aprópe, par'că veneau spre mine.

M'a zărit cine-va? E vr'un hoț? Hussein-Efendi?

Inlemnism la locul meu, imi strînsesem mai mult oasele sub piele și mi-am oprit până și respirația.

Mi-era frigă numai să nu-mi vie vr'un acces din afurisita acea de tuse, care mă apucă de două ori pe an și mă ține câte șese luni.

Pașii se aud din ce în ce mai distinct. Și cu tot întunericul au putut pătrunde ochii mei și au putut să vadă doi ómenii, cari purtau în spinare un sac greú și plin cu ceva. I-am văđut cum s'au apropiat de o feréstră, au asvărilit sacul în moschee și apoi au fugit repede.

Ce mi-am închipuit? Fără doar și póte, ómenii áștia erau niscăi-va hoți îndrășneți, cari au comis vr'o spargere și au furat vr'o comórá, ascundénd-o, de o cam-dată aci.

Și ce bucurie pe mine! Ei lipseaú, eu eram singur, n'aveam de cât să mă duc și să intru în stăpânirea sacului, care trebuia să fie plin de bani și iată-mé printr'o întâmplare fericită bogat, milionar chiar. Și eram așa de sigur de lucrul acesta, că mi-am făcut și planurile viitorului traiú: un seraiú pe malurile Bosforului, irășuri și eunuci, îmbrăcăminte numai de mătase fină, la masă pilaf și baclava din belșug.

Intre acestea, plin de nerăbdare, mă apropiú de comórá. Deschid gura sacului, când... ce să vėd? Un om, omorít de curând zăcea într'ensul.

Acéstă era tótă comóra. Alah! Alah!
Cum mi se făcu-se inima cât un purice.
cum îmi clânțăneaău dinții, de se auđeau
cale de trei poști. Ca și cum ași fi avut
aripi la picioare, am rupt-o la fugă ne-
bună. Fugeam de mâncam pământul.

Nu știam încotrö mă duceam. Voiam
numai să fug, să fiu cât măi departe de
moscheie și de sacul cu omul omorit.

Din dărătul meu, însă, aud glasuri
puternice. cari strigau: *tut, tut* (prinde l,
prinde-l).

Mă uit o clipă și väd că cei doi, cari
aduseseră sacul, se luaseră după mine
și alergau să mă prindă.

Mizerabili! Voiau să mă trecă pe mine
drept omoritorul omului din sac.

Situația mea, dar, era din cele măi
periculoșe. Cei doi nu mă slăbeau, că
strigau din ce în ce măi tare, așa că
se putea să dau peste o patulă de nópte,
să mă înhațe de guler și să mă arunce
să-mi putrezescă ósele în închisóre.

N'am măi stat pe gânduri, ei am luat-o
iar îndărăt spre moscheie. Am isbutit
să intru înaintea urmáritórilor cari nu-mi
dádeau rágaz.

Ei după mine. Iar când am vädut, că
era să mă descepere din colțul unde mă
pitulasem, eu nu pãerd vremea și mă ure
pe minaret.

M'aü cãutat ei cât m'aü cãutat, aü
rãscolit prin tóte unghiurile, dar vädënd
că nu dá de mine, aud că unul dintr'înșii
dice: s'o fi urcat pe minaret. Să nul
scãpãm, ei tu stai jos, iar eu mă ure.
Trebue sã-l prindem și sã-l dãm pe mâna
poliției.

Pașii unuia dintr'înșii rësună pe trep-
tele minaretului.

Acum nádejdea de a scãpa slãbise
mult. Ce nenorocire! Să mă scóțã cri-
minal, fără să am nici o vină.

Bine înțeles, n'avui vreme să fac multe
reflecțiuni, căci individul a și ajuns sus.

Atunci am început cu dënsul un joc,

de care ași fi ris în alte împrejurări.
Am început, adică, să facem ocolul mina-
retului. Alerga el după mine, ca sórele
după luna, dar fără puțința de a mă
prinde. Nu pot spune câte tururi am
făcut. Știu numai, că mi se muiaseră
balamalele și nádușelile curgeau plöie
după mine.

Vädënd că jocul ásta amenința să
n'aibă sfârșit, prigonitorul meu chémã
de jos și pe cel-alt tovarăș într'ajutor.
Și iatã că și al doilea într'un suflet vine
sus pe minaret.

Acum orí-ce iluzie de scãpare era spul-
beratã. Eram dus, mort, fără să-mi fi
făcut măcar testamentul, ca să se știe
cuí la *cũbucul* și *anteriul*.

N'aveam de cât doue șirí: orí să mă
daü prins în mâinile celor doi criminali,
cea-ce nu-mi convenea de loc, orí să mă
arunc din virful minaretului, cea-ce nu-mi
suridea cãtuși de puțin.

Desperarea, însă, te împinge la acte,
de cari, în împrejurările normale, te cu-
tremuri gândindu-te la ele.

Știți ce am făcut? M'am lãsat jos și
m'am apucat cu mâinile de bordurile
minaretului, corpul tot atîrnându-mi în
vânt.

Iar cei doi mă căutaü într'una, învê-
tindu-se mereü în jurul minaretului.

— A fugit, póte?

— Nu, nu e cu puțință, doar n'a sburat.

Așa își vorbeau între dënșii.

Atunci o idee infernală le trãsni prin
cap. Aü ghicit, adică, că se putea să mă
fi spânzurat cu mâinile de bordurile mi-
naretului și aü început să pipãie și dënșii
cu mâinile pe borduri.

Ultima licãrire de speranță era per-
dutã prin acest manej. Și când am simțit
mâna unuia atingënd mâna mea, atunci
am închis ochii, mi-am lãsat mâinile și...

— Ei, și? am întrerupt noi, cuprinși
de grözã.

— Și m'am regăsit în pat, sub plapomă la mine acasă.

— Cum așa ?

— Foarte natural, încheiă Husein-Efendi, rișind cu multă poftă ; foarte natural, *pentru că totul n'a fost de cât un vis.*

BITOLIA
(Macedonia).

N. BAȚARIA.

JUBILEUL DE 25 ANI

A

SOCIETATEI „JUNIMEA“ DIN CERNAUȚI *)

În anul 1878, un mănunchi de tineri universitari, inspirându-se într'un moment fericit de scânteierea dragostei de limbă și de neam, au pus în capitala Bucovinei bazele unei societăți academice cu numele «*Junimea*».

De la început chiar, această societate dobândi simpatia publicului român printr-o deosebire temeinică de celelalte societăți și corporațiuni studențești. Pe când universitarii străini (nemți, poloni, ruși, ș. a.), pe de o parte se îndealtau cu mănuirea florelor și sabiei și învățarea codului «*duelului*», — acestui regretabil obicei medieval — iar pe de altă parte își tociau facultățile intelectuale și fizice, golind pe întrecute spumosele pahare și tradiționala «*ciubotă*» (Stiefel) în petreceri de chef și băuți (Kneipen), studenții români resfoiau «*cronicile prăfuite*», pentru a se edifica din istoria faptelor strămoșești, — lucru care de alt-fel în urma vitregilor dispoziții ale guvernelor austriace, nu se putea face și nici nu se permitea în școala nemțită.

Incurajați de distinsa familie a Baronilor Hormuzachi, care a ținut pururea

*) În zilele de 27 și 28 Ianuarie a. c., Societatea bucovineană «*Junimea*» își serbează jubileul de 25 ani

sus stindardul românismului în Bucovina, și cu inimile încălzite de știința suptă din izvorul neseacător al neamănatei vitejii, ei și-au ales deviza :

«*Uniți să fim în cugete,
Uniți în Dumnescă.*»

V. ALEXANDRI.

s'au făcut trîmbiți de arhangheli ai cauzei românești și au desamortit conștiința națională, care în acele vremi ațipise în multe familii și ținuturi din prea frumoasa grădină a Moldovei.

Ast-fel, «*Junimea*» își inaugură programul său de activitate : de a fi o instituție care să se ocupe de răspândirea sentimentelor și formarea unui ferm și neșovăitor caracter național. Și din an în an, numărul membrilor creștea, și împreună cu dânsul se afirma succesiv și societatea, adunând în jurul său tot ce este elita românilor de acolo și esceland la ori-ce ocazie prin producțiunile sale.

Balul anual al «*Junimei*» a fost, este și va rămânea «*regele*» tuturor balurilor din carnaval, fie ele aranjate de ori și cine. «*Comersul festiv*» ce se dă în fiecare an se consideră de asemenea ca manifestare adevărat românească, mai ales că de vr'o câți-va ani încôce iaș parte la această serbare și reprezentanți de ai sătenilor din toate districtele țării. Prelegerile publice și ședințele literare ce le ține societatea, dacă nu în fie-care săptămână, cel puțin de 2 ori pe lună, sunt încă argumente puternice, că această tinerețe are multă tragere de inimă pentru progresul culturii și literaturii neamului său.

Cea mai deosebită onoare însă îi face «*Junimei*» contactul viu ce îl întreține cu poporul român din Bucovina, popor ce de almintrelea ar fi lăsat pradă exploatarii neomenești și disprețului bătă-rănesc al străinilor parveniți. Mulțimea cabinetelor de lectură, precum și respec-

tabilul număr de bănci populare, dintre cari multe s'au înființat de aproape un deceniu pe la sate, sunt în mare parte rezultatele obținute de membrii societății «Junimea». Avântul îmbucurător al acestor instituții prea folosite, va emancipa pe sătenii români și în curând le va crea o bună situație economică.

Afară de acestea, mai trebuie amintit și faptul, că «Junimea» a dat națiunii sale o pleiadă de bărbați valoroși, cari în toate acțiunile publice ce ating interesele naționale, proced cu deplină corectitudine și demnitate.

În prezent, societatea posedă o avere de 10.164 corone, 95 bani, o frumoasă bibliotecă compusă din 2.890 opuri în 4.287 volume, și numără: 37 membri onorifici, 11 membri fondatori, 109 emerități și 105 membri activi.

Rămasă în tot-deauna credincioasă divisiiei și programului, «Junimea» poate privi cu fală asupra trecutului său de 25 ani de existență, — trecut ce e strins legat de istoria dezvoltării naționale a românilor bucovineni.

FELICIA M. IONESCU.

Pomirla, 18 Ianuarie 1904.

Iarăși Franțuzomania

În No. 11 din Ianuarie, comentând articolul D-lui Xenopol din «*Reînvierea*», cu privire la disprețuirea limbii materne de către «elita?» noastră, ne exprimam indignarea ce ne covârșea sufletul față de acest fapt ne-calificabil și fără pereche în analele popoarelor moderne.

Cu aceea ocazie am avansat cuvintele: *blestemați franțozi!*

Reprezentăția dată la Teatru Național cu piesă *franțuzescă*, de către o societate de bine-facere românească, care a avut darul să stârnească legitima indignare a studențimei universitare, să fluere și să huiduiască «elita», ne dă din nou prilej să revenim asupra acestei chestiuni, sau mai nimerit, asupra acestei epidemii mortifere ce bântue o parte din societatea noastră decadentă, care lipsită de bun simț, vine să ne isbescă în ce avem mai sfânt: *limba strămoșilor noștri, limba cea dulce și frumoasă — lăsată nouă moștenire de Văcăreștii și Mușatinii.*

«*Descălecătorii de țară, dătători de legi și datini!*»

Pomenit-a ore elita noastră, că în Paris, vre-o societate franceză să represinte în românește vre-o piesă în disprețul limbii materne, așa în cât să putem dice, că imiteză cel puțin ca maimuța?

Nu! Nici o națiune din lume nu se arată atât de nedemnă de patrimoniul moștenit de la străbuni.

Trebuie pus capăt unor asemenea fapte criminale. De la mic până la mare să ne împotrivism, să vestejim pe pângăritorii neamului, să-i înfierăm cu pecetea rușinei, să-i scotem din rîndurile noastre ca pe ciumați; o asemenea rușine nu poate fi suferită de adeverații români, iubitori de neam și de patrie.

In templul luminei, vrem să se scriească pe limba noastră, acum și în totdeauna.

Și așa va fi.

«Ovidiu» își îndeplinește sfânta datorie, să atragă luare aminte a tuturor cari mănuiesc condeiul în țara asta, să ne secondeze în luptă — căci e sfântă lupta a'ți apăra limba și datinele strămoșești — și'î asigarăm că isbânda a noastră va fi.

P. VULCAN.

○ faptă laudabilă

Încă din anul trecut s'a format, cu sediul la Bitolia, «Asociațiunea corpului didactic și bisericesc, pentru învecătura poporului român din Imperiul Otoman», care, prin urmărirea scopului său, a dispus înființarea încă a alte două concursuale, cu reședința la Salonic și Iannina, în cari localități, în urma unei întruniri, s'au ales câte trei membri, formând sub consiliul asociației de mai sus.

Așa, în Salonic, au fost aleși:

Președinte, D-l Sava Saru,
 Secretar, » Teodor Capidan,
 Casier, » Ión Dan.

Acești trei membri, doritori de muncă, au căutat și caută în continuu să arate, că făcându-se apel la concursul lor, știu să plătească conștiințios, una din datoriile lor cele mai sacre, aceea de a contribui la lumina neamului lor.

Căci, deși de puțin timp aleși, totuși se simte destul de bine activitatea lor, căci aușim că s'a început să fie săptămânal conferințe la școală, cu subiecte folositoare și pentru membri și pentru elevi, cât și pentru popor.

Însă, de relevat, ceia ce intră tot în cadrul atribuțiilor acestui sub-consiliu, este laudabila faptă a D-lui Pericle Capidan, artist, pictor, profesor de desen, la școala comercială din acest oraș, care într'un elan de entuziasm pornit din prea multă iubire și vie dorință de a ajuta și ridica neamul său armân, a dăruit acestui sub-consiliu cinci tablouri în ulei, de o neprețuită valoare artistică și cari să fie puse la lotărie în bilete de câte 2 fr. până la suma de 1500 fr., sumă destinată pentru alcătuirea unei bibliotecii, în folosul poporului armân din Salonic, dar în deosebi al elevilor de la această școală.

Îi aducem D-lui Pericle Capidan, nu numai felicitările noastre, dar admirațiunea și recunoștința tuturor acelora, cari în ori și ce moment nu se gândesc de cât pentru lumina neamului lor.

Am dori ca această faptă, să fie imitată de toți acei, cari sunt în stare prin ori și ce mijloce, fie materiale și morale, să contribuie și ei la monumentală operă a românismului din Macedonia.

Căci, ori-cât vom fi ajutați, până când nu vom fi susținuți de inițiativele particulare ale acelor ce sunt în stare să facă asemenea sacrificii, nu putem să ne ridicăm într'un chip mai vedit și mai repede.

Despre această faptă se vorbește — deși în treacăt — și în numărul 12 al revistei «Lumina» de pe luna Decembrie.

Nu numai fapta în sine e mărinimosă, dar scopul e mare, căci suma e destul de colosală 1500 lei, pentru o bibliotecă, ca să lumineze și formeze elevii școlii comerciale, tinerii ce sunt meniți a juca mare rol în destinele viitorului poporului armân din Macedonia.

Încă-odată felicităm pe D-l Pericle Capidan pentru admirabila și laudabila sa faptă și dorim câți mai mulți imitatori.

ROMANUS.

DUPĂ AMURG¹⁾

MOTO:

Luna doarme visătoare
Iară visele-i se string
Și se cern în raze clare
Peste noi și peste crîng.

Leo...

*Tore greerii pe luncă
Iubirea noastră par'că,
Pe când în cer Diana
Plutește ca o barcă.*

*Piriul ce-î în vale
Suspină trist din valuri,
Din când în când s'agită
Ibîndu-se de maluri.*

*Din depărtări coborî
Dulei trîluri de cavale,
Și'n sufletu-mi revarsă
Seraticî umbre pale.*

*Pe dealurile 'nalte
Diana somnorosă,
Urzește o vîpae
De raze — argintosă.*

*Și'n raze mă cuprinde
Ca într'o dulce mreajă,
Pe când doi fași privirii-mi
Stau dreptî ca și o streajă.*

*Dar liniștea cea dulce
E risipită totă,
De-o mîndră ce din frunză
Doînește fermecată.*

*Mă 'ntore atunci spre casă
Pe-un drum de flori senine,
Și cuget la minunea
De-a fi iubit de tine.*

LEONTIN ILIESCU.

O RUGĂCIUNE

— SCHIȚĂ —

Lângă vatră, bătrana stă și tórce. În cap, păru-i e ca lâna și oftéză privind focul că și-a tors de mult norocul.

...Imaginî șterse-î trec prin minte
Pe urma vremei ce-a trecut, —
Și-atât de clar și-aduce aminte
De tóte ce s'au pestrecut !...

Sfârșitul lui Octombrie.

Fulgî albi, mari și deși cădeaă din cer noros, din înălțimi reci, ce s'agățau de ramuri, de ferestre, de gene; albeaă drumurile și acoperișul caselor.

Era întâia ninsóre. Eraă veștî de apropierea iernei.

Pe crucea clopotului de peste drum, corbiș se așează, apoi sburaă aiurea, croncănind. Din câte-va coșuri eșea fum.

Un glas de clopot: *Vecernia*. Cum audi, bătrana se ridică pe 'ndelete din jîlț, aprinse un muc de luminare, puse călț-va cărbunii din focul de pe vatră într'un thymiator, de de-asupra căroră presară smirnă și tămăie, așează vasul pe podéla casei în dreptul icónei și cu sufletul pătruns de cele mai a'ncîi sentimente de evlavie, smerită, cucernică, cădu la icóna de argint prinsă în perete, sub care candela sfirîia. În odaie, se respândea sfînte mirodenii, întocmai cum e și la denii.

Și bătrana, la fie-care măntanie, cu fie-care indoitură de genuchi, se simțea mai ușoră, mai luminată la minte; când se ridică în picioré, i se părea că trupul nu mai atînge pămîntul, că se pretace în fum și nu rămâne de cât un suflet curat, bun și pocăit.

„Îndură-te !... și 'ngăduie-mi, Stăpânc, repaosul de veci !”

NICULESCU VARONE.

1) Din volumul «Majora Canamus» ce va apăre în curînd.

NOUTĂȚI LITERARE

«*Armăna*», roman social din epoca renașterii poporului român de la Pind, de Petru Vulcan. Volumul e tipărit pe hârtie velină și costă 2 lei. A se adresa redacției noastre.

«*Legionarii Crucelui*», lucrare de mare valoare, privitoare la epoca Impăratului Constantin, de Caion. Prețul 2 lei.

«*Patimi*», mare roman de D-na Sofia Nădejde. În numărul viitor vom vorbi de această lucrare premiată de ziarul «Universul». Prețul 2 lei ediție populară.

«*Tribunul Poporului*», roman de distinsul nostru colaborator Rădulescu Niger. Prețul 2 lei.

Singurele romane instructive, apărute în ultimii timpî pe cari le recomandăm cetitorilor noștri cu toată însuflețirea, să și le procure, caei nu vor greși.

În editura D-lui Sfetea, librar din București, au apărut următoarele opere cari pot împodobi cea mai însemnată bibliotecă, prin eleganța și modul artistic cum sunt executate:

«*Pentru toți copiii*», povestiri ușore și instructive de Th. Speranța Prețul 2 lei 50 bani.

«*Corbul cu pene de aur*» idem de D-na Sinara. Prețul 2 lei 50 bani.

Teatru sătesc: «*Mirăsa*», dramă în 5 tablouri, și «*Mana vacilor*», de Th. Speranța, câte 50 bani volumul, și «*Inocent*» de Delavrancea, pledoarie pronunțată în noaptea de 27 Septembrie 1903 la Curtea cu jurați, în procesul de incendiu intentat d-lui arhitect I. N. Socolescu.

Tote aceste lucrări se pot procura direct prin administrația noastră.

«*Studiul înzăpezirilor de cale ferată*», un nou sistem de parapeți, preconizat de inginer Potârca Opran, distinsul

nostru colaborator, cu numeroase planșe în text. Prețul 1 leu. A se adresa redacției noastre. Această lucrare merită totă lauda și o recomandăm aceluia cari se interesază de progresul științelor.

«*Desmoșteniții*», nuvele originale, apărute pentru prima oară în feița ziarului «Cronica», de D-l D-r I. C. Drăgescu. Prețul 2 lei. Într'un stil simplu și narativ, Doctorul ne descrie multe moravuri ale populației de la sate, pe care o cunoște și o zugrăvește cu mult talent.

«*La Roumanie*», pays que les Français devraient mieux connaître, de D-l N. A. Bogdan din Iași, directorul revistei «Lupta pentru viață».

Autorul, un publicist de sémă, ne face cunoscut străinilor: situația, istoria, populația, moravurile și obiceiurile, religiunea, producțiunile, industria, comerțul, apărarea, manifestațiunea intelectuală.

Textul e înzestrat cu 28 ilustrațiuni.

«*Dicționarul intelectualilor*», de amicul nostru și distins colaborator, Slt. Sofronie Ivanovic.

Costă numai 30 bani, dar face cât un tezaur, căci e spirit mult în coprinsul acestei broșuri, o ironie nimicitoare la adresa gălăgioșilor literari.

Să-l ferescă sfântul pe cetitor, să fie bună oară, în pielea lui St. O Iosif și Il. Ghendi.

Acest dicționar, se oferă ca premiu tuturor abonaților noștri, cari ne vor achita abonamentului în cursul anului corent.

Colecția revistei «Ovidiu» pe anul 1903—1904, se trimite franco în schimbul sumei de 6 lei, expediată prin mandat-postal pe adresa d-lui P. Vulcan.

BIBLIOGRAFII

Cu No. 12 pe Februarie, care ne-a sosit la redacție, «*Revista Idealistă*», marea publicațiune românească, își încheie cu mult succes anul.

Printre alte articole, scrise de pene încercate, a căror valoare contibue la baza culturii noastre solide, semnalăm și darea de seamă judicioasă asupra «*Armânei*», care înainte de a apare în volum, s'a publicat în «*Revista Idealistă*».

În numărul viitor, vom vorbi pe larg de activitatea desfășurată în timpul unui an de această neprețuită comoră națională, pusă sub direcțiunea unui om priceput și atât de rar în țară la noi — vrem să numim pe D-l M. G. Holban.

«*Lumina*», eminenta revistă pentru cultura fraților noștri de la Pind, cu numărul din Februarie trece sub direcțiunea distinsului nostru colaboator și delicios nuvelist, N. Bațaria.

Am urmărit cu atențiune tot ce s'a scris în această revistă, scumpă tuturor românilor și mărturisim cu bucurie, că lumină bine făcătoare a revărsat în sufletele noastre, asupra întregii manifestări intelectuale a fraților noștri de peste Dunăre.

Costul abonamentului fiind de 6 lei, îl credem accesibil tuturor bunilor români, cari doresc să le străbată în casă raze luminoase de la Pind.

Abonamentele se fac direct prin administrația noastră, care își ia angajament a deservi pe abonați.

«*Sănătatea*», No. 23, anul III al acestei reviste, demne de totă lauda, conține un prea bogat sumar. Printre articolele interesante cităm: «*Oamenii cari au plăcerea de a trăi în pușcărie*», «*Ce e neburia?*», «*Dacă sunteți anemic*», «*Asupra prostituției*», «*Sórele și șomnul*», «*Mania de a face versuri*», «*Hipnotismul*» etc. Abonamentul numai 6 lei pe an.

«*Mihail Eminescu*», No. 3 și 4, care ne-a sosit pe Februarie, conține o materie alésă și variată. În privința acestei

tinere dar prea bune publicațiuni, avem de ținut un cuvânt:

O... scumpe dragă D-le Ghiorghe, de ce ți-a fost témă n'ai scăpat: «*copiii*» ți-au luat-o înainte și d-ta dai înapoi ca racul cu stilul d-tale anost-alandala.

Se vede că la urma între cei din urmă îți este locul.

O... noi nu facem de cât să constatăm lucrurile!...

«*Anecdote*». D-l Gh. Diaconescu (Delamir), va da în curând la lumină un volum de anecdote, dintre cari unele au fost gustate de cetitorii noștri în «*Ovidiu*», cu care ocazie au putut constata că sunt presărate cu mult spirit.

«*Majora Canamus*» este titlul volumului de poezii, ce în curând va face să apară, valorosul nostru colaboator, D-l Leontin Ilescu.

Volumul va fi precedat de scrisori din partea D-lui P. Vulcan și Th. Stoenescu.

Prevedem de pe acum un mare succes al acestui elegant volum, cu un conținut care va ilustra poezia română.

«*Românul*», sub direcțiunea D-lui Caion, reorganizat prin colaborearea D-lui Xenopol, Nigier, Tanovicenu, Nigrim, Karr, etc., se presintă minunat și devine din ce în ce mai interesant.

Articolul «*Școala crimei*» de D-l Caion cu privire la detestabilul roman «*Din fundul ochilor*» de Macri, îi face onoare, pentru care noi îl felicităm din inimă și îi mulțumim în numele literaturii sănătoase. Dar n'ar trebui să se limiteze aci cu asanarea moravurilor.

A APĂRUT

ARMÂNĂ

DE VÂNDARE ÎN TOATĂ ȚARĂ

— PREȚUL 2 LEI —